

Митко Новков

С кристално кълбо В настоящето

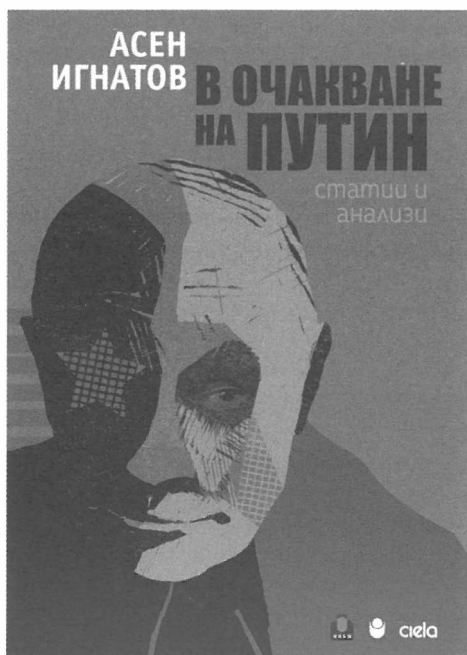
„В очакване на Путин.
Статии и анализи“,
Асен Игнатов, ИИБМ,
„Сиела“, 2024 г.

Библейската книга на пророк Даниил разказва как върху стена в двореца на вавилонския цар Валтасар внезапно човешка ръка изписва: „Мене, мене, текекел, упарсин“. Царят се стряска, привиква халдеи, магьосници и звездобройци да изтълкуват надписа – не успяват. Но идва пророк Даниил и тъй говори на Валтасар: „Мене – изброи Бог царството ти и му тури край; текекел – претеглен си на къпоните и си намерен твърде лек; персе – царството ти е разделено и е дадено на мидяни и перси“ (Дан. 5:26-28). Царят заповядва да облекат Даниил в багреница и да го украсят със злато, ала е вече късно: „В тая съща нощ Валтасар, халдейският цар, биде убит, и Дарий Мидянин превзе царството, бидейки на шейсет и две години“ (Дан. 5:30-32).

Библията не казва на колко години е бил Даниил, когато разгадава надписа, но за Асен Игнатов, българския философ на историята, може да изчислим: през 1990 г., когато напуска редакцията на „Дойче Веле“ и се премества в германския Федерален институт за проучване на източноевропейски и международни проблеми, той е само на 55 години. Ролята му обаче за вникването и разбирането на тогавашния източноевропейски свят и особено на променящата се след 1989 г. Русия е същата, каквато е тази на Даниил за Валтасар. И за съжаление, точно по същия начин той нито е чул, нито послушан от западните политици – Валтасари... Или, както пише руският аналитик Владислав Иноземцев в „Новая газета. Европа“: „Западният свят – време е да признаем това – пропусна ставането на авторитарна Русия“.

Само че, ако беше чел внимателно и се беше вслушал в Асен Игнатов, нямаше да го пропусне. Книгата със статии и анализи на ситуацията в постперестроечна Русия „В очакване на Путин“ е просто феноменална с прозренията си и с предупрежденията си. Философът

сякаш вижда гнешната мрачна путинска империя през кристално кълбо – тъй прецизни са наблюденията му, тъй точни пророчествата му. Далновидно предрича: ако от бутилката се изпусне евразийството, което е „опасен идеологически мит“, на Европа ще ѝ се наложи да се справя с една Русия, която е не само войнствена, но и ядрена. Държава във военнотехническо отношение наистина великан, но в интелектуално-мисловно – джудже... Ала жадно за власт джудже.

Асен Игнатов отбелязва със завиден нюх: „За руската гуша и руската история са характерни определени матрици [...] Към подобни мисловни архетипи очевидно спадат следните постулати“. Той изброява 11:

- Общността по принцип е добра, отделният индивид по принцип е съмнителен
- Държавата е по-важна от отделния субект
- Земята не принадлежи на отделния човек

- Ние сме длъжни на отечеството, отечеството не ни е длъжно
- Русия е по-добра от останалия свят
- Социалната справедливост е по-висша от свободата
- Справедливостта означава равенство
- Моралът е по-висш от правото и правосъдието
- Лъжливите идеи са престъпление
- Този, който не познава истината, е неморален
- Правилните идеи са по-важни от таланта.

Заклочението е: „Дали държавата бива разбрана като самогържавие или диктатура на пролетариата, общността – като съборност или социалистически колектив, земята – като собственост на традиционната община или на държавата, която я „предоставя на разположение“ на колхозите, руското отечество – като благословена от Бога страна или страна на световната революция, неистинността – като безбожие или, обратно, като трансцендентна религия, е вече второстепенен въпрос. При всички положения тези принципи преобладават в повечето руски идеологии“.

В гнешна Русия те не просто преобладават, те са превърнати едва ли не в 11 Божии заповеди. И на тяхна база руските евразийци сипят ракети върху Украйна, убедени в свещената си правота. Това е правота, която Асен Игнатов пронизително разкрива като кривота. Но тази кривота западните лидери навремето не са поускали да чуят, видят, разберат. И сега се чудят какво да правят.

Да спрат да се чудят и с молив в ръка да прощудират „В очакване на Путин“...